

De ene lifecycle is de andere niet

André de Vos

Beleggen voor het pensioen via het lifecyclemodel is populair. Maar de verschillen tussen lifecyclefondsen zijn enorm. 'De lifecycle is een black box die overeenkomsten vertoont met de woekerpolis'

Om een betaalbaar en goed pensioen op te bouwen, moeten de premies risicovol worden belegd. Maar wie vlak voor zijn pensioen zit, wil juist zekerheid over de waarde van zijn pensioen. Die paradox is het bestaansrecht van lifecyclebeleggen. Risico en hoog rendement als de deelnemer jong is, zekerheid bij nadering van de pensioendatum. Het principe is helder, de praktische uitwerking herbergt flink wat valkuilen. 'Het is soms net balletje-balletje', zegt Roel Nass van LNBB actuarissen en pensioenconsultants, dat lifecycles met elkaar vergelijkt.

Het precieze moment van pensioen is cruciaal voor mensen die een pensioen hebben waarvan de hoogte afhankelijk is van het rendement op de beleggingen. Dat geldt voor de groeiende groep werknemers met een beschikbarepremiepensioen en voor ondernemers die zelf hun pensioen regelen. Zij leggen maandelijks een bepaalde pensioenpremie in en op de pensioendatum wordt van dat opgebouwde bedrag een levenslange pensioenuitkering gekocht. Als op dat moment de beurzen laag staan of de rente laag is, is het bedrag niet toereikend voor een goed pensioen. Doen beide situaties zich tegelijk voor, zoals bijvoorbeeld in 2009, dan is het effect op het pensioen desastreus. Het pensioen kan dan zomaar de helft lager uitvallen dan gepland.

Lifecyclebeleggen is in korte tijd de standaard geworden voor beschikbarepremiepensioenen, die steeds vaker de middelloonregeling vervangen. In het begin van de carrière van de werknemer of ondernemer wordt er met de pensioeninleg veel risico genomen. Dan is de kans op hoog rendement het grootst, terwijl bij een dip in de beurzen er nog tijd genoeg is voor herstel. Naarmate de pensioendeelnemer

ouder wordt, moet er minder risico worden genomen. Aandelen worden dan bijvoorbeeld ingeruild voor 'zekere' beleggingen als staatsobligaties of zelfs spaardepotito's. Zo wordt het belegde kapitaal minder gevoelig voor bewegingen op de beurs.

Tegelijk wordt bij het naderen van de pensioendatum de rentestand steeds belangrijker. Bij een lage rente kan er op de pensioendatum een minder goed pensioen worden ingekocht. Dat is ook precies de reden waarom pensioenfondsen nu een lage dekkingsgraad hebben. De oplossing is het afdekken van het renterisico. In de lifecycle gebeurt dat door in de laatste jaren van de cyclus te beleggen in categorieën die meer waard worden als de rente daalt, zoals staatsobligaties. Daardoor krijgt de rente minder vat op het toekomstige pensioen.

In Nederland zijn er inmiddels een kleine twintig partijen die lifecyclepensioenen aanbieden, voor werkgevers en voor particulieren en ondernemers. Zij gaan allemaal uit van hetzelfde principe, maar de verschillen in de uitwerking, en daarmee in het uiteindelijk pensioen, zijn enorm. 'De lifecycle is een black box geworden,' zegt Roel Nass. 'Het risico is aanwezig dat er woekerpolisachtige producten ontstaan.'

Beleggen
Hoe meer risico,
hoe meer rendement

Pensioen
Maar vlak voor
pensioen is juist
zekerheid gewenst

Lifecycle
Die paradox is het
bestaansrecht van
lifecyclebeleggen